

Емил Миланов

Министарство омладине и спорта

Софија, Бугарска

emilmilanov@abv.bg

НОВИ СВЕТСКИ ПОРЕДАК, ЊЕГОВЕ ФОРМЕ И МЕТОДЕ ГЛОБАЛНОГ СУПРОТСТАВЉАЊА

Интегрисане међународне структуре

Резиме

Иако са великим преокретима који су га пратили, свет се увек кретао узлазном путањом. Уопштено говорећи, главне покретачке снаге овог развоја одувек су били ум и материја. С обзиром на ово резонување, шта сматрамо првом, а шта другом појавом? Ако пођемо од става за опстанак појединца, народа и групе народа, онда би било логично претпоставити да је ум тај који користи материју у своју сврху. У каснијој фази, како се развијају производне снаге и односи, тј. економије, приватни интереси настају међу појединцима, народом или групом нација, услед чега се у уму обликује процес утицаја звани политика. То је процес који ради у корист појединца или групе људи, народа или групе нација. Богаћење и жеља ових последњих за више добара трансформишу политику као концентрисани израз економије. Исцрпљивање материјалних ресурса, као што су подземна налазишта, енергетски ресурси, извори хране, свакодневно мења политику као алат за изградњу моћне економије. Тако настају глобални империјални геополитички интереси који доводе до стварања међународних интеграционих структура као оруђа за постизање својих геополитичких циљева. Они укључују међународно чланство и покривају геополитичке ентитете који се функционално простиру изван граница једне националне државе. Међутим, њихово чланство карактеришу границе и разграничења специфичне за одређене и јединствене географије, као што су континенти, или геополитике, на пример, економских блокова. Они су дизајнирани да промовишу сарадњу, политичку и економску интеграцију или дијалог између држава или ентитета унутар рестриктивних географских или геополитичких граница. Обе одражавају опште обрасце развоја и историје који су настали после Другог светског рата, као и фрагментацију својствену глобализацији која је довела до њихових институционалних карактеристика у распону од слабе сарадње до формалне интеграције. Већина регионалних организација има тенденцију да ради заједно са успостављеним мултилатералним организацијама као што су Уједињене нације.

Кључне речи: међународне интеграционе структуре, геополитика, геостратегија, међународни интереси, међународни савези.

Увод у проблематику

„Главна и једина суштина светске политике је борба за ресурсе и контролу над њима. Све остало су само методе и облици бескрајног и непомирљивог рата.”

Николај Стариков

„Рат за ресурсе је нова географија сукоба.”

Мајкл Клер

„Величанствена епопеја: доба нафте ће се наставити и у наредном веку.”

Никон Кеизан Шимбун

Националне државе уступају део своје моћи наднационалним институцијама, али у одређеним границама, које зависе пре свега од процеса интеграције. Међутим, интеграција је сложен процес спајања различитих интереса у условима либералне демократије и политичког плурализма, тржишне економије и приватне својине.

Интеграција се одвија кроз различите облике сарадње, који у почетку не утичу битно на надлежност држава и не задиру у суверенитет, будући да је за обавезујуће одлуке, по правилу, потребан консензус партнера. Оваква природа сарадње омогућава уједињавање што већег броја држава, олакшава постизање компромиса између супротстављених трендова приликом изградње јединствене структуре и проширује могуће аспекте сарадње.

Процес зближавања уједињује колико и дели. Интеграција се развија углавном у два правца – економском и политичком, а како напредује доводи до преношења све већег броја овлашћења са држава на наднационалне институције на којима се гради њихов политички развој. Тако се повећава геополитички утицај великих играча, губи се идентитет малих учесника и они падају у трајну зависност и подређеност. Пример за то је Европска заједница у Европској унији⁹⁹.

Геополитичка оцена Новог светског поретка

Концепт „светског поретка” је нов. То је супротно од такозваног „хладног рата” или „старог светског поретка”. У том смислу, концепт се може користити са одређеним историјским рецептом. У смислу „геополитичког поретка”, налазимо га у новијој литератури која испитује друштвене промене у двадесетом веку.

⁹⁹ Spandler, Kilian. *Regional Organizations in international Society; ASEAN, the EU and the Politics of Normative Arguing*. Palgrave Macmillan, 2018. ISBN 978-3-319-96895-7.

За разлику од времена традиционалних друштава, модерне геополитичке идеје приближавају историју међународним односима, у којима елитне политичке групе доносе одлуке које истовремено утичу на читаво друштво. У безбедносној политици једна од важних компоненти је геополитичка, а њена срж је контрола над стратешким ресурсима. Очигледно је да је динамика светске политике „такмичење” за ресурсе. Ово је основа економског приступа безбедности. Иако је Фридманова визија да ће се спорови о ресурсима решавати тржишним механизмима водећа у модерним неолибералним теоријама у међународним односима, стварност показује другачију перспективу у спровођењу „виталних националних интереса”.

Свака држава, јака или слаба, настоји да поуздано заштити своје интересе. Политика сваке земље се увек спроводи у сопственим интересима. Слабост у одбрани никада није гаранција безбедности и увек је била потенцијални магнет за агресију. Очигледна је разлика у способности великих и малих држава да допринесу јачању или поткопавању међународне безбедности. Само велике земље су способне да воде глобалну политику. Делегирање безбедносне заштите искључиво на велике државе ствара неједнакост и отвара широке могућности за ширење моћи у међународној пракси. У последње време, свет се успешно ослободио уверења да је безбедност у међународним односима брига великих. Чињеница је да су ресурси малих држава ограничени и да њихов утицај на процес није велики. Зато је исправно да се покушаји заштите националних интереса спроводе у условима равнотеже интереса водећих геополитичких играча. Интересантан пример је да су овај тренд препознали неки бугарски политичари већ почетком 20. века¹⁰⁰.

Баланс интереса у изградњи међународних интегрисаних структура између држава практично покрива главне области међународних односа:

- Економски односи везани за тржишта, капиталне инвестиције, међународне интеграције;
- Политички односи – створени савези и партнерства која не дозвољавају зависност, потпадање у сферу страног утицаја;
- Војни односи – коалиција или одбијање коалиције у војно-политичке формације и савезе са регионалним и националним фокусом, стилем и организацијом изградње сопствених оружаних снага;
- Активна и пасивна неутралност у регионалним и ванрегионалним кризним ситуацијама.

Уз помоћ којих „алата” главни играчи „велике шаховске табле” остварују своје геополитичке амбиције?

Формирање међународних интегрисаних структура обично има форму синдиката, конвенција, уговора итд. Прве међународне организације настале

¹⁰⁰ Георгиев, Б. Миражътза „Велика България”. Животъ ти дейността над-р В. Радославов (1854-1929). ВеликоТърново : Ивис, 2016. стр. 472-474.

су у 19. веку, било их је само 15, а сада њихов број прелази 4000. У поређењу са првим, савремене имају веће надлежности, а један број њих је стекао право да решава глобалне светске проблеме. Активности интегрисаних међународних структура могу се поделити у две главне категорије: међувладине и невладине организације. Дефиниција која се може дати интегрисаним међународним структурама је следећа: Међународна организација је стално међународно тело створено у складу са међународним уговором закљученим између држава које се уједињују на основу заједничких циљева и принципа ради спровођења међународних активности за решавање значајних проблема. Све имају име, администрацију, правни основ, заставу, амблем и седиште.

Међународне интегрисане структуре – субјекти који врше геополитички и геостратешки утицај

Стварање међународних интегрисаних структура диктирали су интереси великих играча. Навешћемо мали део њих. То су:

1. Економске уније, Афричка унија, АСЕАН, Арапска лига, Карипска заједница, Европска унија, Савет Европе, Евроазијски економски савез, Јужноазијско удружење за регионалну сарадњу, Медитеранска унија;

2. Војни савези – НАТО (Северноатлантски савез) и десетине регионалних савеза;

3. Унија јужноамеричких нација;

4. Културне организације;

5. Трговински уговори-савези;

6. Енергетске конвенције;

7. Верске уније;

8. Транснационалне компаније и низ других.

Њихова класификација је одређена различитим принципима:

– Географска покривеност;

– Величина активности;

– Обим чланства – два типа:

А. Универзалне или оне које су отворене за све државе УН;

Б. Регионалне – у њима учествују само земље из једног региона итд.¹⁰¹

Историја интегрисаних међународних структура сеже вековима у прошлост, дуга је и разнолика. Имају различите методе и облике рада, циљеве, задатке, размере, резултате и трајање постојања, разлоге и механизме њиховог настанка и њиховог распадања.

Историјски гледано, сви смо информисани и свесни различитих облика међународних интеграционих организација, њиховог постојања и колапса.

¹⁰¹ United Nations. "Cooperation with regional organizations", in Annual Report of the Secretary-General on the work of the Organization 1995, ch.4.

Данас се много тога променило и за структуру света се траже и нуде различити модели управљања, пре свега од старих међународних интеграционих организација, са застарелим размишљањем и концептима. Упркос историјским чињеницама да нико од њих није успео да постане господар овога света, они и даље сматрају да имају право на то.

Данашњи велики судар

На пример, САД размишљају и предлажу униполарни модел управљања светским поретком. Они су мотивисани старим колонијалним и робовласничким обичајима. То потврђују и ставови новостворене Европске уније, из некадашњих колонијалних држава западне Европе. Међутим, придружиле су им се Велика Британија, Канада, Аустралија и Нови Зеланд.

Сви они су уједињени у различите међународне интеграционе структуре, уз помоћ којих врше огроман геополитички утицај и притисак на своје сателите и друге земље. То је, наравно, неприхватљиво за остатак света.

Насупрот њиховим империјалним амбицијама, пре свих иступа Русија, што се доказује и у пракси, а њу подржавају Кина, Индија, Бразил (који је формирао БРИКС), Северна Кореја, Иран и неке арапске земље попут Саудијске Арабије и Сирије. Створена је и Евроазијска унија. БРИК је предложио друштвено оправдан и хуман систем мултиполарног света, заснован на много старијим интеграционим структурама, али раније без делотворности. Тиме је одбачен опаки и застарели униполарни империјалистички модел управљања светским поретком. Овде треба напоменути да многе земље ЕУ саосећају са Русијом, али не могу да се ослободе стега савеза у којима учествују. Међутим, да би Запад повећао геополитички притисак и утицај, као и ојачао своје геостратешке позиције, прибегао је чак и присилном уласку Финске, Шведске и Норвешке у НАТО. Овакво понашање је постало и разлог за појаву локалних ратова, који су оруђе утицаја и притиска у циљу остваривања зацртаних циљева и интереса.

Савремени приручник међународних интегрисаних структура геополитичког и геостратешког притиска и утицаја Дуги светски и локални ратови

Хибридни ратови

– Коришћење неконвенционалних средстава за постизање стратешких циљева. Комбинација симетричних и асиметричних акција коришћењем информационих и психолошких операција.

– Преузимање власти за преусмеравање ресурса на стране интересе (супротстављање државних формација држави);

– Промена националног менталитета нације, објекта агресије и њеног освајања за њену цивилизацијску културу у будућности.

Методе за борбу против хибридног ратовања:

- Политички дијалог, стабилан политички систем;
- Патриотско васпитање;
- Информативне операције за противдејство.

Асиметрични сукоби

– Карактеришу однос противника неупоредиве снаге и статуса, а у случају сукоба, слабија страна намеће повољан пут за свој развој и остварује политичку победу.

Асиметрични сукоби укључују герилске ратове, колонијалне администрације, национално-ослободилачке покрете, ратове у Вијетнаму, Авганистану, Ираку итд.

Карактерне особине:

- Неспособност „јаких” да категорички бране своју позицију;
- Прилика да „слаби” уз мала улагања направе озбиљну штету.

Мека сила

– Метод хегемоније кроз привлачење и сарадњу, облик утицаја политичке моћи државе и постизање резултата кроз добровољност. Ствара неопходне услове за глобалне играче за активне „мирне” операције за померање геополитичких слојева широм света.

Главни алати за имплементацију су:

- Култура;
- Политичка идеологија;
- Спољна политика.

Обојене револуције

Обојена револуција је практична примена политике меке моћи. Ово је технологија политичке уцене прерушене у спонтани процес. Њихов циљ је власт, а њихов субјект је политички режим. Динамику организације одређују регионалне карактеристике, националне карактеристике земље у којој се спроводе, а цену одређују ресурси и технолошки потенцијал непријатеља. У својој књизи „Информације и безбедност” С. Денчев даје релевантне теорије и смернице везане за питања „Ко меша боје, а ко су уметници”¹⁰² из перспективе савремених проблема националне и међународне безбедности.

Са емпиријске тачке гледишта, у вези са фазама спровођења обојених револуција – делегитимизације и преузимања власти, дискредитације органа за спровођење закона и државног апарата, са посебном актуелношћу се истиче

¹⁰² Денчев, С. Информација и сигурност. София : За буквите – „Описменех”, 2019. стр. 297.

књига Антона Златанова „Теоријски и правни аспекти активности полиције на обезбеђивању јавног реда током масовних догађаја”.¹⁰³

Вруће тачке

Локални, оружани сукоб (рат) јесте део етничког, политичког, економског и територијалног спора на регионалном нивоу. Оружани сукоб се дешава између држава или друштвених заједница унутар њих (на пример, Чеченија).

Карактеристике су следеће:

- Политички циљеви су унапред познати;
- Борбена дејства се одвијају на ограниченом простору;
- У сукобу се користи ограничен војни арсенал;
- Војне акције не могу бити заустављене политичком вољом само једне стране.

Термин је карактеристичан за руски неокласични геополитички лексикон, а енглески израз „Hotspot” има другачије значење.

Замрзнути сукоби

– Ситуација у међународним односима у којој се сукоби који су настали између страна прекидају без потписивања мировног уговора и без политичког решавања сукоба. Користи се за означавање нерешених територијалних сукоба. Данас је то често доктринарни алат модерне руске геополитичке школе, али је у стварности постојао у другој деценији двадесетог века и чак се манифестовао на Балкану.¹⁰⁴

Актуелни савремени примери „замрзнутих” сукоба:

- Арапско-израелски сукоб;
- Корејска дивизија;
- Индијско-пакистански сукоби;
- Кипарско питање;
- Сукоби на постсовјетском простору;
- Наслеђе постјугословенског простора.

Ризици и претње стратешком управљању ресурсима са тачке гледишта државне контроле

¹⁰³ Златанов, А. Теоретични и правни аспекти на дейността на полицейските органи по организирани на обществения ред при масови мероприятия. София: АМВР, 2016. стр. 59-74.

¹⁰⁴ Георгиев, Б. Вступление Болгарии в Первую мировую войну : к вопросу о выборе 1915 года. // Современная научная мысль. Москва, №3, 2018, стр. 42-59.

Приватне војне компаније (ПВК)

Од краја двадесетог века постоји тенденција девалвације државног монопола на моћ и политику моћи у „плаћеничком” правцу. Стабилан тренд је такозвани прокси рат – рат туђим рукама.¹⁰⁵ Клијент ПВК-а је матична држава. Они немају право да учествују у сукобима као део редовних оружаних формација, али имају право да користе оружје у сврху самоодбране и да осигурају безбедност објеката, имовине и људи који су им поверени. Али у ствари, они се не баве заштитом или пратњом објеката, већ извршавају борбене задатке заједно са националним оружаним снагама (Сирија, Либија, Ирак, Авганистан, итд.). У савременим међународним односима, властодршцима је потребан инструмент који делује концентрисано, одлучно и није директно повезан са државом. Овај инструмент би требало да омогући држави да решава проблеме у иностранству без шокантних политичких последица. ПВК ће све више учествовати у спровођењу владиних политика у различитим фазама сукоба. Они не минимизирају политичке ризике за државе које преко њих остварују своје интересе, већ регулишу садржај регуларних и паравојних структура, што би из спољнополитичких разлога било неприхватљиво.

Предности ПВК-а у односу на регуларне оружане снаге:

- Њихова употреба не изазива такво јавно незадовољство као употреба регуларних оружаних снага;
- Они су противтежа локалним оружаним снагама у земљама са slabим политичким институцијама;
- Покретни су, имају флексибилно оперативно управљање без бирократије;
- Губици особља ПВК-а се не одражавају у званичној статистици;
- Имају већи професионализам у односу на регуларне формације (професионализам у односу на уговорне трупе је упитан).

Недостаци:

- Недостаје идејна и идеолошка мотивација кадрова;
- Услови ПВК уговора не предвиђају све опције за развој ситуације;
- Не постоји јединствени акциони план и јединствени оперативни центар за команду и контролу трупа и ПВК-а;
- Нема размене информација или постоје непотпуни оперативни подаци.

ПВК су заправо настали пре више од једног века и такође су коришћени у Бугарској^{106, 107}. Они раде са готово свим субјектима савремене геополитике –

¹⁰⁵ Mumford, A. Proxy Warfare. Cambridge : Polity Press, 2013. стр. 141.

¹⁰⁶ Пример такве организације је Врховни македонски комитет (ВМОК), основан 1895. године. Исте године активно га је користила бугарска влада, а 1900. године створио је посебна стрељачка друштва.

¹⁰⁷ Примаков, Е. Близкият изток на сцената и задкулисите. София : Форум „България – Русија”, 2007. Стр. 364-367, 374-376 и оп.цит.

владама, транснационалним корпорацијама, невладиним организацијама, УН, Светском банком итд.

Иако су ПВК редовни играчи у скоро свим савременим сукобима, они су далеко од могућности главних играча. У прошлости, типичан пример ПВК-а била је Источноиндијска компанија. Данас су то: амерички „Military Professional Resources”, „Academi”, руска група „Вагнер”, „Словенски корпус”, британски Г4С итд.

Тероризам

Главне претње повезане са меѓународним тероризмом произилазе из: могућности присуства терористичких ћелија „успаваних”; вршење терористичких аката мотивисаних акцијама за самоопредељење или независност етничких и (или) верских група; појава верског екстремизма и устаљени меѓународни тренд његовог продора под маском добротворних организација, фондација и образовних центара; могућа је симбиоза између терористичких група и структура организованог криминала у областима као што су илегална трговина оружјем и опасним робама, трговина дрогом и прање новца. Феномен комбинује политичке, економске, идеолошке, верске, социјалне и правне аспекте. Али, како каже академик Јевгениј Примаков:

„Ослободилачка борба и тероризам су различити, неспојиви концепти. Њихово уједињење не може имати никакво оправдање”.¹⁰⁸

Ово је истина. Већ уочи Првог светског рата бугарски народноослободилачки покрет у Македонији више пута је био изложен неправедним оптужбама моћних власти, пропаганди тероризма, из суседних балканских земаља.^{109 110}

Доктринарно, изворе тероризма формирају два тренда:

– „Филозофија бомбе” – по Карлу Хајнцгену, моћно оружје за стварање хаоса;

– „пропаганда ствари”, „средство за радикално побољшање друштва” (Бакуњин) или подстицање на побуну на путу терора.

Врсте тероризма:

– Верски – крај 18, 19, и почетак 20. века;

¹⁰⁸ Примаков, Е. Близкият изток на сцената и задкулисите. София : Форум „България – Русија”, 2007.

¹⁰⁹ Илчев, И. Родината ми: права или не! Вншнорепубликанската пропаганда на балканските страни (1821-1923). София: УИ „Св. Климент Охридски”, 1995. Стр. 137-149.

¹¹⁰ Георгиев, Б. Ролята на д-р В. Радославов за вклучувањето на Бугарија во Првата световна војна. В: Историки. Т.11, Велико Търново: Фабер, 2018. Стр. 147-178.

– Национал-сепаратистички – појачан после 1880-90, укључујући и Балкан;¹¹¹

– Исламски – 1970-80-е, са најрадикалнијим обликом вехабизма;

– Држава – од „ноћи дугих ножева” до „државног тероризма” без директног учешћа државе.

Методе борбе против различитих врста тероризма су заједничке, али су циљеви различити.

Мере за борбу против тероризма су:

– Решавање социо-економских проблема;

– Идеолошко „разоткривање” идеја терористичких група;

– Адекватна координација и деловање снага безбедности.

Пиратство

Као појава, по облицима испољавања, по неким разлозима свог настанка, као и по силама које стоје иза тога, подсећа на тероризам. Од када се појавио као претња комуникацијама и комерцијалним процесима, доживљаван је као облик уцене „злочина против међународног права”. Истовремено, не постоји међународни правни систем за борбу против пиратерије, иако резолуција Савета безбедности УН даје право појединим државама да кривично гоне пирате и суде онима који су ухваћени под дефиницијом „универзалног злочина”. А ако методе пирата данас остану релативно непромењене, онда мере против њих из прошлости више нису примењиве.¹¹² Савремено међународно законодавство гарантује неку врсту удобности морским разбојницима. Данас се активно практикује у Аденском заливу, углавном у водама Сомалије.

Противмере:

– Анализа друштвене генезе пиратерије;

– Регулаторни оквир за класификацију особина и радњи преступника;

– Јачање војног присуства у ризичним подручјима;

– Координациона и организациона улога укључених светских организација (Савет безбедности УН, итд.).

¹¹¹ Георгиев, Б. Стратегическото значение на Черноморския регион в политиката на българските правителства от Съединението до включването на България в Първата световна война. В: Дриновски сборник. Т. XIII, София : М. Дринов, 2020. стр. 118-139.

¹¹² Георгиев, Б. Стратегическото значение на Черноморския регион в политиката на българските правителства от Съединението до включването на България в Първата световна война. В: Дриновски сборник. Т. XIII, София : М. Дринов, 2020. стр. 118-139.

Миграција

„Имиграција није ни „добра” ни „лоша”. Али ако се токови не контролишу, то доводи до друштвене, територијалне и културне поделе коју видимо данас...”¹¹³

Недавни догађаји у вези са миграционом кризом 2014-2015 озбиљно су довели у питање суверенитет и безбедност једног броја држава чланица НАТО-а и ЕУ и тестирали њихов унутрашњи поредак и геополитички статус у мирнодопским временима без војне претње.

Илегалне миграције као појава везане су за националну безбедност. Имају утицај у политичким, социокултурним аспектима и аспектима спровођења закона. С једне стране, тиме се проширују националне границе тржишта рада и решавају економска питања и земље пријема и земље пошиљаоца. С друге стране, неконтролисани прекогранични токови стварају проблеме за унутрашњу и спољну политику. Показало се да је феномен илегалне миграције практично оруђе утицаја у области међународних односа. Циљање и интензивирање миграционих токова од стране глобалних играча у циљу решавања геополитичких афера није нестандартно средство „велике игре”. Слична ситуација од почетка 2020. године још једном је показала слабост колективног одбрамбеног рефлекса ЕУ пред изазовом турске државе и подстакла европске земље да преговарају са Турском.

У савременим условима могућа оптимизација миграционих токова се може постићи кроз:

- Смањење илегалног сектора;
- Либерализацију селективне радне миграције.

Транснационалне компаније (ТНК)

Тежња ка изградњи модерног неолибералног модела глобалне „шаховске табле” је моћна појава на међународној сцени низа недржавних транснационалних актера (ТНА), као што су (транснационалне компаније ТНК) и невладине организације (НВО), које:

- покривају готово све области, па и оне традиционално државне;
- проширују своју област покривања на планетарне величине;
- укључују велике количине транснационалног пословања;
- укрштају своје функције са државом.

ТНК су економска кичма светске привреде. Они се противе административним ограничењима и покушајима контроле од стране националних влада. Спровode независну политику моћи без својих влада, али не и против њих – облик зависности нових актера од држава.

¹¹³ Фукујама, Ф. Не съм си променил мнението за либерализма. // Фигаро, 16.04.2018 г. <https://www.pan.bg/view_article-49-427144-en-fukuyama-ne-sym-si-promenil-mnenieto-za-liberalizma.html

Самостално спроводе економске политике и норме понашања под заштитом државе и покушавају да дају тон не само у свету глобалне економије, већ и у међународним односима. Иронија времена лежи у стварању читавих глобалних гео-пројеката са формалним циљевима као што су слободна трговина, економски раст, приступ тржишту, платформа за регионалну интеграцију итд., преко којих ТНК потврђују свој статус и истовремено покушавају да ограниче утицај националних држава, кроз које оне напредују. Овакве глобалне иницијативе пружају могућност америчким мултинационалним компанијама да остваре свој максимални потенцијал, што не би било могуће ни по обиму ни по темпу стандардним конгресним методама. ТНК попуњавају вакуум моћи, безбедности и ауторитета само тамо где могу да својим капиталом дефинишу профил привреде и моделирају политички простор, тј. у релативно слабом, економски и политички нестабилним државама са слабо развијеним информационо-комуникационим потенцијалом, примењујући друге врсте политика према моћним националним државама.

Према методологији савремених међународних односа, глобални играчи се не могу дефинисати као они који су изјавили претензије, већ као они који стварно могу вршити притисак, одржавати га, вршећи стварни утицај у односу на светске центре економије и геополитике, а такође и стварно и стално одређују правце развоја света.

Међународни односи данас су подложни и традиционалним изазовима везаним за ресурсе и претњама неполитичког порекла (пандемије, климатске промене).

И надајмо се да се неће десити следеће, према речима Дејвида Рокфелера из 1994. године:

„Ми се још налазимо у зори глобалних промена. Потребна нам је добро вођена криза великих размера и људи ће прихватити нови светски поредак”.

Савременици смо трансформативне улоге различитих центара моћи и региона.

Састав „Више лиге” светске политике је проширен и ажуриран. Као резултат тога, живимо у новој геополитичкој конфигурацији, где стара правила више нису релевантна, али је потпуни хаос немогућ и непожељан чак и за „изазиваче”.

Превела с руског Дајана Лазаревић

ЛИТЕРАТУРА

Spandler, Kilian. Regional Organizations in international Society; ASEAN, the EU and the Politics of Normative Arguing. Palgrave Macmilan, 2018. ISBN 978-3-319-96895-7.

United Nations. "Cooperation with regional organizations", in Annual Report of the Secretary-General on the work of the Organization 1995, ch.4.

Георгиев, Б. Миражът за „Велика България“. Животът ти дейността над-р В. Радославов (1854-1929). ВеликоТърново : Ивис, 2016.

Денчев, С. Информация и сигурност. София : За буквите – „Описменех“, 2019.

Златанов, А. Теоретични и правни аспекти на дейността на полицейските органи по организиране на обществения ред при масови мероприятия. София: АМВР, 2016.

Георгиев, Б. Вступление Болгарии в Первую мировую войну : к вопросу о выборе 1915 года. // Современная научная мысль. Москва, №3, 2018, стр. 42-59.

Mumford, A. Proxy Warfare. Cambridge : Polity Press, 2013.

Примаков, Е. Близкият изток на сцената и задкулисите. София : Форум „България – Русия“, 2007.

Илчев, И. Родината ми: права или не! Външнополитическата пропаганда на балканските страни (1821-1923). София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1995.

Георгиев, Б. Ролята на д-р В. Радославов за включването на България в Първата световна война. В: Историки. Т.11, Велико Търново: Фабер, 2018. Стр. 147-178.

Георгиев, Б. Стратегическото значение на Черноморския регион в политиката на българските правителства от Съединението до включването на България в Първата световна война. В: Дриновски сборник. Т. XIII, София : М. Дринов, 2020. стр. 118-139.

Фукуяма, Ф. Не съм си променил мнението за либерализма. // Фигаро, 16.04.2018 г. <https://www.pan.bg/view_article-49-427144-en-fukuyama-ne-sym-si-promenil-mnenieto-za-liberalizma.html

Емил Миланов

Министерство младежи и спорта

София, България

**НОВЫЙ МИРОВОЙ ПОРЯДОК, ЕГО ФОРМЫ И МЕТОДЫ
ГЛОБАЛЬНОГО ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ**

Резюме

Хотя и с сопровождавшими его большими потрясениями, мир всегда двигался по восходящей спирали. Вообще говоря, основными движущими силами этого

развития всегда были разум и материя. При таком рассуждении, что мы будем считать первым появлением и вторым появлением? Если исходить из позиции, для выживания отдельного человека, народа и группы народов, то логично было бы предположить, что именно разум использует материю для этой цели. На более позднем этапе по мере развития производительных сил и отношений, т.е. экономики, у отдельного человека, в народе или группе наций возникают частнособственнические интересы, в результате чего в разуме оформляется процесс влияния, называемый политикой. Это процесс, работающий на благо одного или группы людей, народа или группы наций. Обогащение и стремление последних к большему количеству благ трансформируют политику как концентрированное выражение экономики. Истощение материальных ресурсов, таких как подземные месторождения, энергетические ресурсы, источники продовольствия, ежедневно меняют политику, как инструмент построения мощной экономики. Так появляются глобальные имперские геополитические интересы, которые приводят к созданию международных интеграционных структур как инструмента достижения своих геополитических целей. Они включают международное членство и охватывают геополитические образования, которые функционально выходят за пределы одного национального государства. Однако их членство характеризуется границами и разграничениями, специфичными для конкретной и уникальной географии, например, континента, или геополитики, например, экономических блоков. Они созданы для продвижения сотрудничества, политической и экономической интеграции или диалога между странами или образованиями в пределах ограничительных географических или геополитических границ. Оба отражают общие модели развития и истории, которые сформировались после Второй мировой войны, а также фрагментацию, присущую глобализации, которая породила их институциональные характеристики, варьирующиеся от слабого сотрудничества до формальной интеграции. Большинство региональных организаций, как правило, работают вместе с авторитетными многосторонними организациями, такими как Организация Объединенных Наций.

Ключевые слова: международные интеграционные структуры, геополитика, геостратегия, международные интересы, международные союзы.